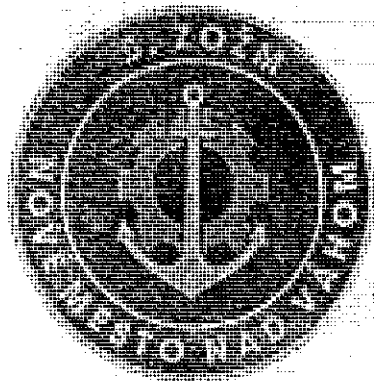

5. ZÁKLADŇA A OPRAVOVNĀ ŽENIJNĚHO MATERIĀLU

70

Nové Mesto nad Váhom 2.10.1998

Z HISTÓRIE NÁŠHO ÚTVARU

Začiatky :

Pozemky určené na výstavbu ženijných a spojovacích skladov vybralo MNO v priestore Dolných Smôt roku 1925. Nový objekt začali stavať ženisti roku 1928. Práve vtedy totiž prišli do Nového Mesta nad Váhom a práve vtedy napísali prvé stránky histórie nášho útvaru. Novovybudované sklady mali celoštátnu pôsobnosť a okrem svojho hlavného poslania slúžili na opravy ženijného materiálu a na skladovanie munície. Postupne sa stali aj miestom skúšok špecialistov ženijného vojska.

Tridsiate roky :

Roku 1931 armáda ustanovila v meste Posádkovú správu so sídlom v objekte ženijných skladov, dnešných „Dolných kasární“. Po premiestnení Vojenského telegrafného skladu do Nového Mesta nad Váhom 20. júla 1931 k pôvodnému materiálu pribudol materiál spojovací a vznikol tak Ženijný a telegrafný sklad, časom rozšírený aj o spojovaciu opravovňu. Spojári však ženistov posilnili až v auguste 1935 a roku 1937 začali uvažovať o výstavbe tzv. Horných kasární, neskôr sídla známeho Vojenského učilišťa Podjavorinských partizánov.

vojny :

V kasárňach Podjavorinských partizánov bol za Slovenského štátu 11. pioniersky prápor pod velením stotníka Jána Matouška a v „Dolných kasárňach“ Zborový pioniersky park stotníka Titusa. Vojaci aj občianski zamestnanci boli proti fašizmu, preto si v čase vojny postupne hľadali nové cesty prechodu do odboja. Po vypuknutí SNP boli ženisti pripravení odísť do Povstania, no v niektorých jednotkách sa to nepodarilo pre nerozhodnosť velenia posádky, ktorú potom obsadili nacisti. Časť príslušníkov útvaru pod velením nadporučíka Jána Katuščáka sa prebojovala na povstalecké územie aj s automobilnou kolónou naloženou ženijnou muníciou. Ostatní ženisti v ústredí s hrdinstvom bránili nemeckým vojskám celkom zlikvidovať objekty skladov. Rotmajster Stanek dal 27. augusta 1944 vyviezť zo skladu do Bziniec pod Javorinou úplný výstroj 400 mužov a výzbroj s muníciou pre 340 bojovníkov. Ďalší materiál nechal vyviezť do Kálnice, odkiaľ v októbri zo skladov tajne vydal väčšie množstvo výbušnín a streliva. Pre podozrenie nacisti napokon utiecť k partizánom a stal sa veliteľom deštručnej skupiny.

vojnový rozvoj :

Nemecké vojská čiastočne zničili sklady. Ostatné vyhovujúce priestory istý čas využívala Sovietska armáda. Neskôr prešli pod správu ženijného vojska Československej armády. Úlohou obnoviť skladovacie priestory a dobudovať útvar bol 15. júla 1945 poverený náčelník útvaru nadporučík Štefan KERN. Cieľom útvaru bolo čo najskôr vytvoriť podmienky pre kvalitné zásobovanie vojsk, zabezpečiť opravy potrebnej techniky,

sústred'ovať trofejný materiál, poskytovať odmínovacie jednotky a podieľať sa na obnove vojnou zničeného hospodárstva. Na jeseň 1946 sa začala písať aj kronika spojovacieho učilišťa Podjavorinských partizánov, no treba povedať, že predchodcami spojárov v Novom Meste nad Váhom boli ženisti.

Dvadsaťročie zmien :

1.septembra 1958 sa náčelníkom útvaru stal mjr.Milan ŠRAMO, ktorý svojou osobnosťou ovplyvnil vývoj útvaru v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch. Toto obdobie sa vyznačovalo kvalitatívnymi zmenami, najmä pokiaľ išlo o skvalitnenie ženíjno-materiálneho zabezpečenia. V skladoch sa postupne zavádzala paletizácia a mechanizácia, vybudovali sa nové skladovacie kapacity a začiatkom roku 1970 sa začala zavádzať technická pomoc vojskám. Pri jej vzniku stáli napríklad nadporučík František GULA, Jaroslav KRIŽÁK a Jozef POMAJO.

Obdobie výstavby :

Ďalšia etapa rozvoja sa začala 28.októbra 1977, keď bol do funkcie náčelníka útvaru ustanovený pplk.Stanislav KUČÍREK. Súbežne s reorganizáciou, budovaním nových objektov a zavádzaním novej technológie odborného skladovania rozvíjali sa racionalizačné opatrenia, mechanizácia a paletizácia a do popredia sa dostával rozvoj zlepšovateľského hnutia. Zároveň sa začali zlepšovať

pracovné podmienky všetkých zamestnancov. Čiastočne svojpomocne bola postavená aj nová budova pre príslušníkov strážnej roty, vybudovali sa spevnené komunikácie v objekte muničného skladu, začali sa znižovať stropy skladov s cieľom ich zateplenia, rozšírila sa nakladacia rampa pri vojenskej železničnej vlečke. Nové plynové kotolne dostali opravovne a taktiež budova strážnej roty. Pre zlepšenie skladovacích podmienok vyrástli v kasárňach ESO prístrešky, v priestoroch muničného skladu v Bzinciach bola vybudovaná hala Jeseník a odstavná plocha pre techniku, vojaci zo strážnej roty dostali športové ihrisko. V novembri 1988 sa náčelníkom útvaru stal podplukovník Ing. Ján Kuchta, ktorý sa počas svojho dvojročného pôsobenia vo funkcii snažil nadviazať na úspechy a udržať dobré meno útvaru.

Nové požiadavky :

Rozkazom veliteľa Východného vojenského okruhu bol 24. augusta 1990 ustanovený do funkcie náčelníka útvaru major Ing. Tomáš Fajkoš. Zároveň sa začala reorganizácia vyvolaná vývojom po novembri 1989, čím došlo aj k značnej obmene veliteľského zboru. Dňom 1. novembra 1992 bol útvar zreorganizovaný na 3. ženijnú opravovňu a sklad. V rámci rodiacej sa Armády SR mal plniť úlohy ústredného skladu ženijného materiálu a techniky. Reorganizácia priniesla nové úlohy a tým aj podstatné zvýšenie počtu civilných zamestnancov. Muničný sklad Bzince a strážna rota prešli do podriadenosti 5. VZ v Martine. Jednu z rozhodujúcich úloh plnil útvar v druhom polroku 1992, keď v krátkom období do 1. januára 1993 prevzal veľké množstvo techniky a materiálu v rámci delenia Česko-slovenskej armády. Neskôr sa útvar výrazne podieľal na materiálnom a technickom

zabezpečení slovenského ženijného práporu mierových síl OSN v bývalej Juhoslávii a na jeho činnosti. Začiatkom roku 1993 bola zriadená pobočka útvaru v popradskej posádke a o rok aj v posádke Rudňany. Namiesto strážnej roty bola v útvaru vytvorená opravovňa ženijnej techniky, s úlohou školiť pre slovenskú armádu špecialistov ČVO 521. Na 5. základňu a opravovňu ženijného materiálu bol útvar reorganizovaný k 1. októbru 1995 a toho dňa bol do funkcie jej veliteľa ustanovený podplukovník Ing. Peter Lipták, CSc.

NÁŠ ÚTVAR V SÚČASNOSTI

Úlohy 5. ZOŽM

V popredí je požiadavka doriešiť otázky súvisiace s prevzatím veľkej časti materiálu a techniky z bývalej Česko-slovenskej armády. Techniku a materiál treba prehliadnuť, opraviť a skladovať pre potreby Armády SR. Nadbytočné a neupotrebitel'né kusy 5. ZOŽM pripravuje buď na odpredaj, alebo na zrušenie a plní celý komplex úloh, ktoré s tým súvisia.

Cieľom druhej dôležitej oblasti je podieľať sa na nákupe techniky, materiálu a náhradných dielcov a zabezpečovať ich skladovanie, prekonzerváciu a vyskladňovanie podľa schválených požiadaviek útvarov a zariadení Armády SR.

o verejnom zaobstarávaní, ale taktiež noriem týkajúcich sa správy majetku štátu a rozpočtových pravidiel. Zároveň rozvinuli spoluprácu s Právnickou fakultou UK Bratislava a s odborom verejných prác MVVP SR. Isté rezervy zostávajú v oblasti technického zručnosti, na základe ktorého sa objektivizuje stanovenie hodnoty tovaru, odhad škôd a pod. V krátkom čase preto 5. ZOŽM vyšle svojich odborníkov na školenie do Ústavu súdneho inžinierstva Žilina, ktorý je garantom zaškolenia na vyššej úrovni.

Dobré výsledky :

Dôkazom správnosti nastúpenej cesty je napríklad skutočnosť, že kontrolné útvary armády za posledné dva roky nezistili jediné porušenie zákona pri verejnom obstarávaní tovarov a služieb, nezistili zlé plnenie zmlúv, ani chybné rozhodnutia v ostatných oblastiach.

Medzi vysoko hodnotené činnosti 5. ZOŽM patria revízie žienijnej techniky a prístrojov na trhacie a odminovacie práce pre všetky útvary a zariadenia Armády SR. Tieto úlohy zabezpečujú pracovníci revízneho miesta nepretržite od roku 1987. Okrem trvalých úloh sa podieľajú na teoretickej príprave a praktickom zručení špecialistov elektrických zariadení a pracovníkov pre odborné skúšky tlakových nádob. Ako prví v armáde pripravili odborníci revízneho miesta zamestnanie zamerané na teoretickú prípravu praktický výkon úradných skúšok elektrocentrál. Keďže túto problematiku žiadny predpis ani dokument neriešil, pracovníci 5. ZOŽM v spolupráci s VÚ 9131 vypracovali potrebnú dokumentáciu.

Základňa zhotovuje podkladové odborné a plánovacie dokumenty pre úvahy o nákupoch i potrebných prostriedkov v budúcom období, zhotovuje technické podkladové materiály pre využívanie ženínej techniky v Armáde SR. Okrem toho vedie evidenciu a začíslovanie skladového a vyskladňovaného materiálu, vyhotovuje číselníky a v budúcnosti bude pripravovať aj katalógy obhospodarovaného materiálu a techniky.

Medzi ďalšie úlohy 5. ZOŽM patrí zabezpečovanie vojsových a mimovojsových opráv ženínej techniky a úradných skúšok, ako aj priebežné doplňovanie techniky v útvaroch armády.

5. ZOŽM zabezpečuje opravy kolesových nakladačov KN-251, dozérov kolesových DOK-M, univerzálnych dokončovacích strojov UDS-110, UDS-114, automobilov mostných AM-50, pásových obožživelných transportérov PTS-10, elektrocentrál a ďalšej techniky a zabezpečuje pre ňu náhradné dielce.

Základňa zabezpečuje výcvik dielenských špecialistov ČVO 251, školenie revíznych technikov a ich periodické preskúšanie.

Osobitou oblasťou činnosti základne je oceňovanie obhospodarovaného materiálu a techniky v pôsobnosti celej Armády SR.

Vzdelávanie :

V záujme zvýšenia úrovne právneho vedomia sa príslušníci 5. ZOŽM cieľavedomo vzdelávajú. Sústreďujú sa na obchodné, občianske a tresné právo, najmä a aplikáciu ustanovení Zákona

Ďalšou nadštandardnou a vysokoodbornou činnosťou je predlžovanie životnosti vzduchojemov cestných vozidiel a vystavovanie náhradnej dokumentácie tlakových nádob.

Za obdobie dvoch rokov základňa zvládla aj úlohu zavádzania výpočtovej techniky do odbornej skladovacej činnosti a do ďalších dôležitých oblastí života útvaru. Postupne sa buduje výpočtová sieť útvaru a pobočiek, modernizuje sa dostupné programové vybavenie.

PLÁNY DO BUDÚCNA

Vyhliadky na odpočinok základňu ani v budúcnosti rozhodne nečakajú. Je potrebné dokončiť transformáciu materiálových tried a dobudovať sklad v Rudňanoch. 5.ZOŽM bude zároveň hľadať ekvivalenty náhradných dielcov a možnosti ich modernizácie, ako aj techniky a materiálu, a postupne ich bude zavádzať do Armády SR. Na základe doterajších výsledkov možno konštatovať, že všetky úlohy je 5. ZOŽM pripravená realizovať, hoci nemá plný počet občianskych zamestnancov a profesionálnych vojakov. Zárukou však je odborná zdatnosť, profesionalita, um a zanietenosť príslušníkov základne, ktorí dokážu pracovať aj nad rámec funkčných povinností.

VELITELIA

opor. KERN Štefan

od 15.7.1945 do 1.11.1958

pplk. ŠRAMO Milan

od 1.11.1958 do 28.10.1977

pplk. KUČÍREK Stanislav

od 28.10.1977 do 4.11.1988

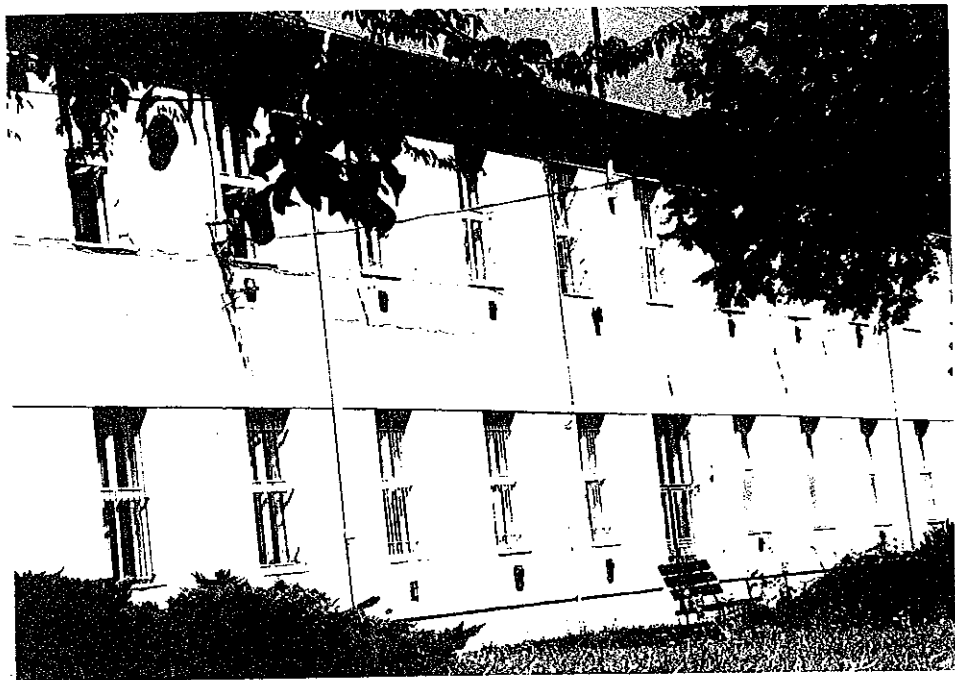
ppik. KUČHTA Jaroslav
od 4.11.1988 do 24.8.1990

pplk. Ing. FAJKOŠ Tomáš
od 24.8.1990 do 1.10.1995

pplk. Ing. LIPTÁK Peter, CSc.
od 1.10.1995

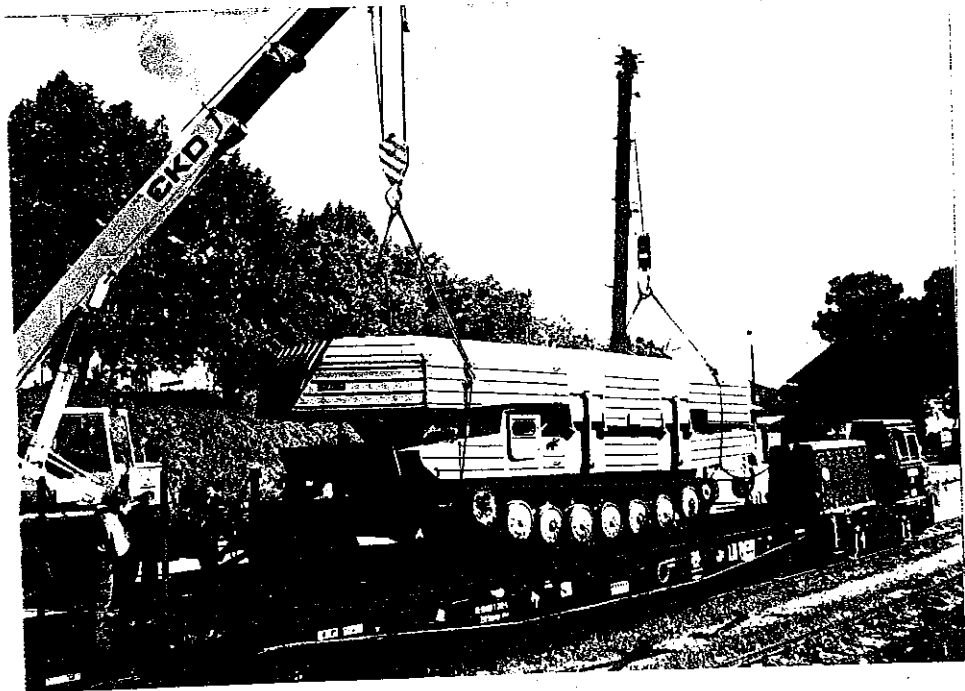
BUDOVA ŠTĀBU 5. ZOŽM

BÝVALÍ VELITELIA ŮTVARU NA STRETNUTĚ V R. 1981

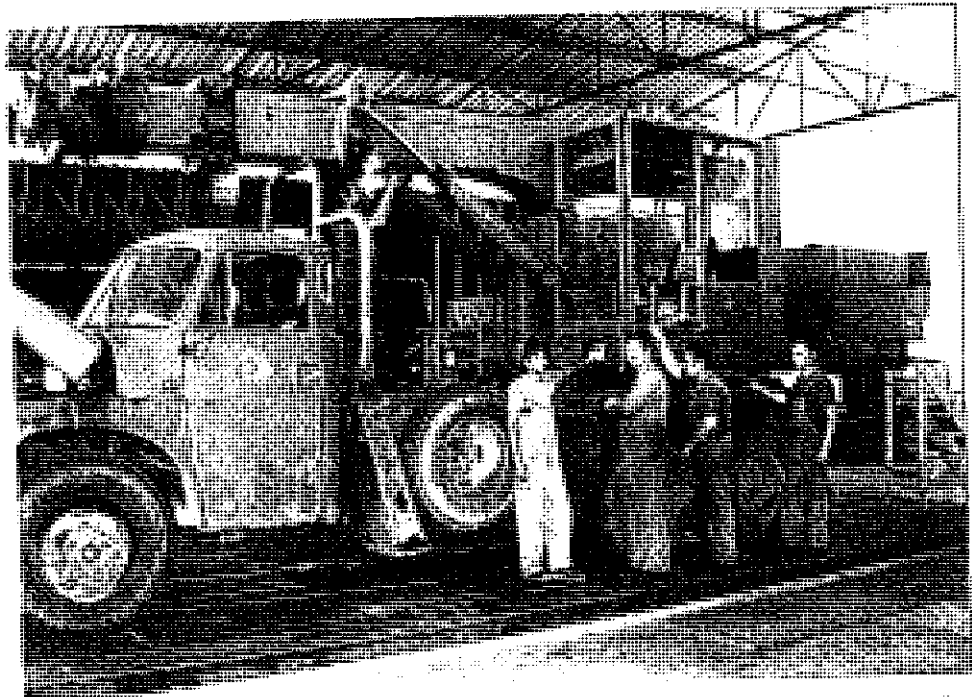
UKÁŽKA VÝCVIKU SLUŽOBNÝCH PŠOV

SAMOBYBNĚ PĀSOVĚ SŪLODIE GSP-55

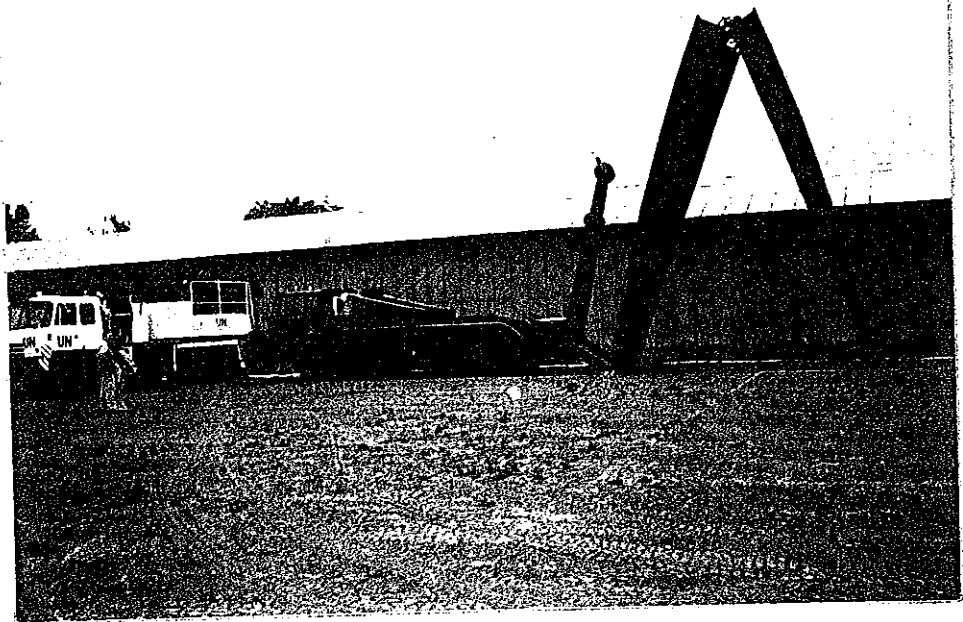
ZĀBER Z DŇA OTVORENÝCH DVERĪ

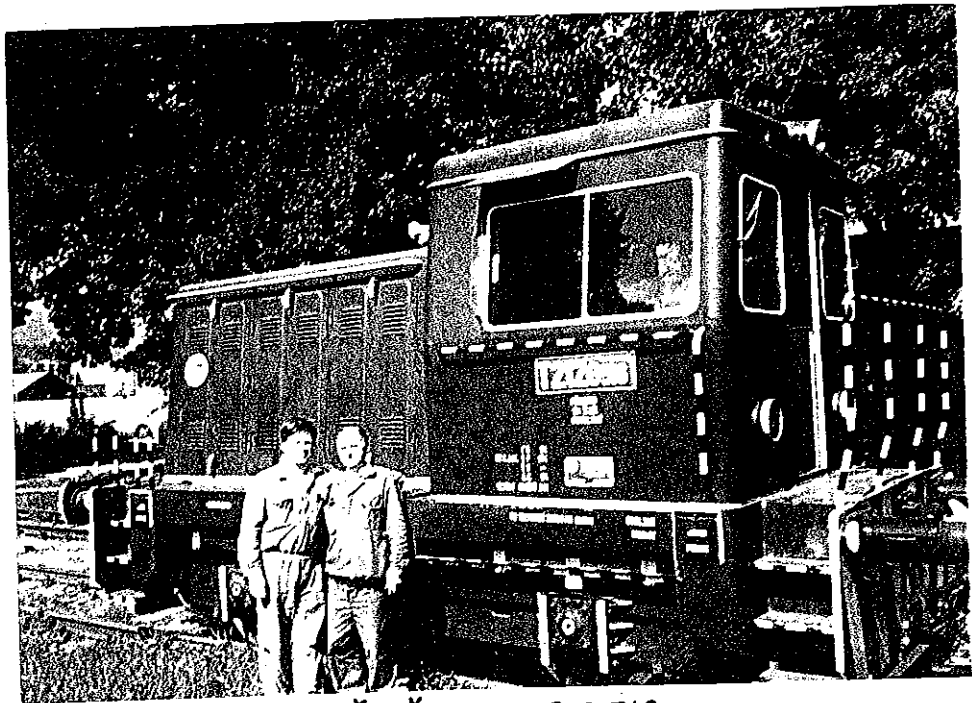
UDS NA PODVOZKU T 148

DOZĚR KOLESOVÝ DOK - M

PREPRAVNÍK MOSTU T-813 PM 55

RUŠEŇ T 212 0516